

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 603/2012-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2013 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti H. a. s., K., zastúpenej advokátkou JUDr. V. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob/211/2011 z 30. decembra 2011, za účasti Krajského súdu v Košiciach, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti H. a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 211/2011 z 30. decembra 2011 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 211/2011 z 30. decembra 2011 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti H. a. s., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré jej je Krajský súd v Košiciach p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Košiciach je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti H. a. s., trovy konania v sume 407,55 € (slovom štyristosedem eur a päťdesiatpäť centov) na účet advokátky JUDr. V. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H. a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. V. B., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob/211/2011 z 30. decembra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 30. decembra 2011“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb/87/2002 domáhala proti pôvodne šiestim žalovaným, a to 1. T., spoločnosť s ručením obmedzeným, K. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“ alebo „dlžník“), 2. S., s. r. o., K. (od 1. januára 2013 s právnym nástupníctvom B., s. r. o., K.), 3. M. a. s., K., 4. T. spoločnosť s ručením obmedzeným, K., 5. E., s. r. o., K. (právna nástupkyňa pôvodne žalovanej obchodnej spoločnosti V. spoločnosť s ručením obmedzeným, K.), 6. C., spoločnosť s ručením obmedzeným, K. (ďalej len „žalovaní v 2. až 6. rade“ alebo „ručiteľia“), zaplata sumy 169 999,79 € (5 121 413,70 Sk) s príslušenstvom.

Sťažovateľka v sťažnosti najmä uvádza, že „(p)ohľadávka na zaplatenie 416.036,90 Sk vznikla na základe zmluvy o dielo uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovaným v 1. rade (neuhradený zostatok 416.036,90 Sk z fa. č. 20010104 z 12. 2. 2001 splatnej 28. 2. 2001 vystavenej sťažovateľom na sumu 678.542,- Sk), podľa ktorej sťažovateľ vykonával pre žalovaného v 1. rade zimnú údržbu komunikácii a žalovaný v 1. rade sa mu za to zaviazal zaplatiť odplatu v dojednanej výške. V konaní nebolo sporné, že táto pohľadávka sťažovateľa sa stala splatnou dňa 28. 2. 2001 a ani to, že sťažovateľ vyzval žalovaného v 1. rade na jej zaplatenie výzvou zo dňa 20. 3. 2001 (doručená dlžníkovi dňa 22. 3. 2001).

Zostávajúcu časť pohľadávky nadobudol sťažovateľ ako postupník jej postúpením od postupcu E., s. r. o. (neuhradený zostatok 2.905.376,80 Sk z fa. č. 0006300824 zo dňa 1. 7. 2000 splatnej 16. 7. 2000 vystavenej postupcom na sumu 3.250.914,50 Sk a neuhradený zostatok 1.800.000,- Sk z fa. č. 0102280233 z 1. 3. 2001 splatnej 16. 3. 2001 vystavenej postupcom na sumu 2.568.265,90 Sk). Išlo o pohľadávku zo zmluvy o dielo uzatvorenej medzi E., s. r. o. a žalovaným v 1. rade, ktorou sa zaviazal E., s. r. o. vykonávať pre žalovaného v 1. rade likvidáciu komunálneho odpadu v spaľovni odpadov a žalovaný v 1. rade sa mu za to zaviazal zaplatiť odplatu v dojednanej výške. V konaní nebolo sporné, že prvá z týchto pohľadávok (2.905.376,80 Sk) sa stala splatnou dňa 16. 7. 2000, postúpená bola sťažovateľovi zmluvou zo dňa 19. 7. 2000, postúpenie bolo oznámené postupcom žalovanému v 1. rade (dlžníkovi) prípisom doručeným dlžníkovi dňa 31. 7. 2000 a ani to, že sťažovateľ vyzval dlžníka na plnenie výzvami zo dňa 8. 2. 2001 (doručená 8. 2. 2001), zo dňa 20. 3. 2001 (doručená 22. 3. 2001), zo dňa 9. 7. 2001 (doručená 9. 7. 2001). V konaní nebolo sporné ďalej ani to, že druhá z týchto pohľadávok (1.800.000,- Sk) sa stala splatnou dňa 16. 3. 2001, postúpená bola sťažovateľovi zmluvou zo dňa 16. 3. 2001, postúpenie bolo oznámené postupcom dlžníkovi listom zo dňa 16. 3. 2001 doručeným dlžníkovi dňa 20. 3. 2001 a ani to, že sťažovateľ vyzval dlžníka na plnenie výzvou zo dňa 9. 7. 2001 (doručená 9. 7. 2001). Sporné v konaní nebolo ani to, že E., s. r. o. osobitne oznámil postúpenie pohľadávky na zaplatenie časti žalovanej sumy (2.905.376,80 Sk a 1.800.000,- Sk) v prospech sťažovateľa jednotlivým žalovaným v 2. - 6. rade a vyzval ich na plnenie listami doručenými im 11. 4. 2002.“.

Vo vzťahu k žalovaným v 2. až 6. rade sťažovateľka svoju žalobu odôvodnila tým, že «za splnenie tejto pohľadávky žalovaní v 2. - 6. rade zodpovedajú ako ručiteľia podľa § 106 ods. 1 druhá veta ObchZ („Ak tá istá osoba alebo tie isté osoby sú jedinými spoločníkmi vo viacerých spoločnostiach, za záväzky ktorejkoľvek z ich spoločností ručia svojim majetkom aj ich ostatné spoločnosti“), pretože jediným spoločníkom žalovaných v 2. - 6. rade bolo Mesto K.

Ustanovenie § 106 ods. 1 druhá veta ObchZ v tomto znení bolo súčasťou právneho poriadku v období od 1. 2. 1998 do 31. 12. 2001. S účinnosťou od 1. 1. 2002 bolo novelou vykonanou zák. č. 500/2001 Z. z. z obchodného zákonníka vypustené a rovnakou novelou bolo do obchodného zákonníka doplnené prechodné ustanovenie § 768c ods. 1 ObchZ.

Po tom, čo na majetok žalovaného v 1. rade bol uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len („krajský súd“) č. k. 3 K 137/01-19 z 25. apríla 2002 vyhlásený konkurz, sťažovateľ vzal žalobu voči nemu späť a okresný súd konanie voči žalovanému v 1. rade zastavil.

Predmetom konania tak ostala žaloba sťažovateľa proti žalovaným v 2. - 6. rade.».

V konaní vo veci samej okresný súd potom, ako jeho dva predchádzajúce rozsudky (z 2. marca 2005 a z 25. júla 2007), ktorými zaviazal žalovaných v 2. až 6. rade zaplatiť sťažovateľke sumu 5 121 413,70 Sk s príslušenstvom a trovami konania, krajský súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vo veci rozhodol tretíkrát rozsudkom z 13. mája 2009, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania žalovaným v 2. až 6. rade. Okresný súd odôvodnil zamietnutie žaloby proti žalovaným v 2. až 6. rade tým, že „v zmysle právneho názoru odvolacieho súdu nárok žalobcu z ručenia voči žalovaným v 2. až 6. rade vznikol až 11. 4. 2002, t. j. až za stavu, keď tzv. jednoosobové spoločnosti už zo zákona (podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka) neručili za svoje záväzky navzájom. Na základe tejto skutočnosti súd žalobu voči žalovaným v 2. až 6. rade zamietol z dôvodu, že títo za predmetné záväzky žalovaného v 1. rade neručia... Vec teda posúdil okresný súd podľa obchodného zákonníka v znení účinnom od 1. 1. 2002.“.

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 31 Cb/87/2002 z 13. mája 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 13. mája 2009“), ktorým bola žaloba sťažovateľky v celom

rozsahu zamietnutá, podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Cob/108/2009 z 29. marca 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010“) tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu z 13. mája 2009 potvrdil a sťažovateľku zaviazal nahradiť žalovaným v 2. až 6. rade trovy odvolacieho konania.

Proti rozsudku krajského súdu z 29. marca 2010 podala sťažovateľka 26. apríla 2010 ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa okrem iného domáhala aj zrušenia rozsudku krajského súdu z 29. marca 2010 dôvodiac, že týmto rozsudkom bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie podanej proti rozsudku krajského súdu z 29. marca 2010 nálezom sp. zn. IV. ÚS 33/2011 z 25. mája 2011 (ďalej aj „nález z 25. mája 2011“) vyslovil, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 29. marca 2010 porušené bolo; rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd v náleze z 25. mája 2011 uviedol dôvody, pre ktoré boli rozsudkom krajského súdu z 29. marca 2010 porušené práva, ktorých porušenie sťažovateľka namietala, a pre ktoré považoval rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010 z ústavnoprávneho hľadiska za neudržateľný.

Ústavný súd v odôvodnení nálezu z 25. mája 2011 k prvej námietke sťažovateľky uviedol, že krajský súd na podstatnú námietku sťažovateľky vo vzťahu k (ne)dôvodnosti uplatnenej pohľadávky v sume 416 036,90 Sk vo vzťahu k žalovaným v 2. až 6 rade vôbec nereagoval, a následne konštatoval, že v danom prípade jeho rozhodnutie vo vzťahu k tejto námietke nemožno považovať za ústavne konformné. Ústavný súd v tejto časti rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010 vyhodnotil ako zjavne neodôvodnený, a teda z ústavného hľadiska neakceptovateľný a neudržateľný, čo založilo aj dôvod v tejto časti na vyslovenie

porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K druhej kľúčovej námietke sťažovateľky týkajúcej sa pohľadávky v sume 2 905 376,80 Sk a pohľadávky v sume 1 800 000 Sk ústavný súd v náleze z 25. mája 2011 uviedol, že krajský súd „... vyslovil v súvislosti s nárokom sťažovateľky požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov (iný) právny záver, podľa ktorého je pre jeho vznik rozhodujúce doručenie výzvy na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom žalovaným ako ručiteľom (11. apríl 2002), z čoho s poukazom na § 106 Obchodného zákonníka účinného od 1. januára 2002 vyvodil, že žalovaní v 2. až 6. rade za záväzky dlžníka neručia.“.

Ústavný súd v tejto súvislosti v odôvodnení nálezu ďalej uviedol, že „... v danom prípade [bolo] potrebné, aby krajský súd presvedčivým spôsobom odôvodnil svoj právny záver, a naopak, aby ústavne akceptovateľným spôsobom vyvrátil v danom prípade tiež do úvahy prichádzajúci spôsob interpretácie relevantných právnych noriem, podľa ktorej zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností, keďže v zmysle § 311 ods. 1 Obchodného zákonníka ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje.“.

Krajský súd v danej veci následne rozsudkom z 30. decembra 2011 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu z 13. mája 2009 (po druhýkrát) potvrdil a sťažovateľku zaviazal nahradiť žalovaným v 2. až 6. rade trovy odvolacieho konania.

V tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnosti namieta, že krajský súd sa „(z)áväzným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) vysloveným v náleze č. k. IV. ÚS 33/2011-41 z 25. 5. 2011... neriadil, dokonca v odôvodnení rozhodnutie ústavného súdu ani len nespomenul, znova rozhodol vo veci s totožným odôvodnením a v časti veci znova bez uvedenia akýchkoľvek dôvodov“.

Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným konkrétne uvádza, že „krajský súd opätovne posúdil vec sťažovateľa podľa § 106 ObchZ v znení po 1. 1. 2002. K tomuto záveru dospel výkladom § 307 ods. 3 ObchZ a § 768c ods. 1 ObchZ. Ustanovenie § 768c ods. 1 ObchZ vyložil tak, že v prípade postúpenia pohľadávky zabezpečenej ručením je pre aplikáciu § 768c ods. 1 ObchZ rozhodujúci nie vznik nároku ako takého (t. j. nároku z ručenia voči ručiteľovi), ale vznik nároku postupníka voči ručiteľovi.“

V tejto súvislosti sťažovateľka ďalej uvádza, že podľa jej názoru sú „... krajským súdom vyvodené právne závery arbitrárne a svojvoľné, v rozpore s právnym názorom ústavného súdu, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a majú za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Rozhodnutie krajského súdu založené na aplikácii obchodného zákonníka v znení účinnom od 1. 1. 2002 ako právnej normy, ktorá sa na vec nevzťahovala, je výsledkom svojvoľnej aplikácie a výkladu práva, ktorá nemá oporu v znení právnych predpisov a popiera zmysel a účel aplikovaných právnych noriem a to § 768c ods. 1 ObchZ a § 307 ods. 3 ObchZ do tej miery, že predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Sťažovateľka ďalej argumentuje tým, že „(v) podanom odvolaní... sťažovateľ ďalej uviedol i pre vec podstatné argumenty, pre ktoré považuje spôsob výkladu a aplikácie ustanovení právnych predpisov v rozsudku okresného súdu za nesprávny a ústavne nekonformný. Napriek tomu sa z rozhodnutia krajského súdu č. k. 2 Cob 211/2011-766 z 30. 12. 2011 sťažovateľ nedozvedel (a nemožno to z neho ani objektívne zistiť), z akého dôvodu krajský súd považoval jeho argumentáciu za nesprávnu a na druhej strane presvedčivo ani to, z akého dôvodu považuje krajským súdom realizovaný výklad dotknutých ustanovení obchodného zákonníka za jediný správny a jediný ústavne konformný. ... V prípade, ak dôvodom podania odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu vo vzťahu k pohľadávkam (1.800.000,- Sk a 2.905.376,80 Sk) bol jeho nesúhlas s právnym posúdením veci založeným na ústavne nekonformnom výklade a aplikácii zákonných ustanovení, z ktorého vyplývalo i to, aký má byť podľa názoru

sťažovateľa ich správny výklad a z akých dôvodov bol nesprávnym výklad okresného súdu (vyslovený navyše v situácii, keď bol okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v skoršom zrušujúcom rozhodnutí), bol krajský súd povinný presvedčivo a zrozumiteľne objasniť v prípade potvrdenia napadnutého rozhodnutia, z akých dôvodov bola práve argumentácia sťažovateľa nesprávna a naopak, z akých dôvodov je jediným správnym výkladom výklad a aplikácia zákonných ustanovení okresným súdom.

Krajský súd bol pri tom viazaný právnym názorom ústavného súdu, napriek tomu sa týmto neriadil a svoje rozhodnutie ani presvedčivo neodôvodnil, a preto rozhodnutie krajského súdu nezodpovedá požiadavkám naň kladeným čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že krajský súd v napadnutom rozsudku nechal bez povšimnutia tiež ďalšiu závažnú skutočnosť, a to, že „... potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 31 Cb 87/2002-591 z 13. 5. 2009, ktorým bola žaloba zamietnutá, hoci pre správnosť zamietnutia žaloby sťažovateľa pokiaľ ide o prvú z uplatnených pohľadávok (416.036,90 Sk), ktorej bol sťažovateľ prvým veriteľom (nebola mu postúpená), neuviedol žiaden relevantný dôvod, keď celá jeho argumentácia v odôvodnení jeho rozsudku sa viazala iba k následkom postúpenia pohľadávky na ručenie a doručenia oznámenia o jej postúpení ručiteľom, ktoré so zamietnutím žaloby v tejto časti nemalo žiaden súvis. Na to, že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľa, poukázal sťažovateľ i vo svojom odvolaní z 22. 6. 2009. ...

Keďže krajský súd sa vôbec nezaoberal týmto odvolacím tvrdením sťažovateľa, pričom práve tieto tvrdenia tvorili podstatu odvolania sťažovateľa vo vzťahu k časti rozhodnutia o pohľadávke na zaplatenie 416.036,90 Sk, nijakým spôsobom sa nevyrovnal s odvolaním sťažovateľa smerujúcim proti tejto časti rozsudku okresného súdu. Ak takto krajský súd postupoval, konal a rozhodol spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s požiadavkami upravenými v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa H. a. s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 211/2011-766 z 30. 12. 2011 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 211/2011-766 z 30. 12. 2011 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi H. a. s. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 €, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť mu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi H. a. s. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 €, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. V. B., so sídlom K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že *„je obchodnou spoločnosťou, ktorá má už desať rokov neuhradenú pohľadávku, na ktorú má podľa svojho názoru zákonný nárok. Sťažovateľ sa domnieva, že rozhodnutím krajského súdu č. k. 2 Cob 211/2011-766 z 30. 12. 2011 došlo k porušeniu princípu právnej istoty, ktorý je jedným zo základných princípov právneho štátu. Krajský súd totiž nielenže nerešpektoval právny názor ústavného súdu, hoci bol preň záväzný, ale tento vo svojom rozhodnutí ani nespomenul a ani nevzal do úvahy. Takáto svojvoľnosť v rozhodovaní krajského súdu vyvoláva v sťažovateľovi pocity krivdy a straty viery vo fungovanie súdneho systému založeného okrem iného aj na princípe viazanosti vysloveným právnym názorom súdom nadriadeným resp. v tomto prípade súdom ústavným ako najvyšším orgánom ochrany ústavnosti. Nakoľko uvedené pocity vyvoláva svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti, spôsobuje to v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu (ÚS 58/02). Sťažovateľ má preto za to, že následky, ktoré vznikli opakovaným svojvoľným a arbitrárnym rozhodnutím krajského súdu už nie je možné odstrániť, a preto žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10.000 €.“*

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu,

predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 603/2012 z 22. novembra 2012 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti písomne vyjadril krajský súd prípisom sp. zn. SprV/846/2012 z 8. januára 2013 (ďalej len „vyjadrenie“).

Predseda krajského súdu vo vyjadrení uviedol: „Zásadnou otázkou pre posúdenie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti je to, či Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) správne aplikoval na danú vec v tom čase, platnú právnu úpravu.

Podľa § 768 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002, vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však spravujú podľa doterajších predpisov.

V danom prípade právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 1. januárom 2002.

Nárok z tohto vzťahu voči žalovaným ako ručiteľom vznikol po splnení zákonom predpokladaných podmienok vzniku ručiteľského záväzku, ktoré nastali dňa 11. 4. 2002 - teda nárok z ručenia vznikol dňa 11. 4. 2002.

V zmysle horeuvedeného ustanovenia § 768a ods. 1 Obchodného zákonníka, odvolací súd nárok žalobcu posúdil podľa Obchodného zákonníka platného po 1. januári 2002, kedy už zo zákona jednoosobové spoločnosti za svoje záväzky neručili.

Z obsahu nálezu ÚS SR zo dňa 25. 5. 2011 č. k. IV ÚS 33/2011-41 vyplýva dôvod zrušenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 3. 2010 č. k. 2Cob/108/2009-655 nedostatočné odôvodnenie rozsudku.

V novom konaní odvolací súd uvedený nedostatok odstránil, a preto sťažnosť považujem za nedôvodnú.

Zároveň súhlasím, aby podľa čl. 30 ods. 2 zákona Národnej rady SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ústavný súd upustil od ústavného pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Sťažovateľka na základe výzvy ústavného súdu zaujala k vyjadreniu krajského súdu prostredníctvom právnej zástupkyne podaním z 21. januára 2013 svoje stanovisko.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v odpovedi k vyjadreniu krajského súdu v podstatnom uviedla: „Sťažovateľ nemôže súhlasiť ani s názorom krajského súdu, že dôvodom zrušenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/108/2009-655 z 29. 3. 2010 nálezom ÚS SR č. k. IV.ÚS 33/2011-41 z 25. 5. 2011 bolo nedostatočné odôvodnenie rozsudku, ktorú vadu krajský súd v novom konaní odstránil. Sťažovateľ má za to, že dôvodom zrušenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/108/2009-655 z 29. 3. 2010 bolo nielen nedostatočné odôvodnenie, ale aj ústavne nekonformný výklad ustanovení Obchodného zákonníka, pričom ani jedna z týchto väd nebola v novom konaní odstránená. Ako už sťažovateľ vyššie v tomto vyjadrení uviedol... ani rozsudok Krajského súdu v Košiciach 2Cob/211/2011-766 z 30. 12. 2011 nie je dostatočne odôvodnený.

Na základe vyššie uvedeného preto sťažovateľ ústavný súd žiada, aby jeho ústavnej sťažnosti vyhovel a sťažovateľovi priznal aj náhradu trov konania v sume 407,55 eur.“

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania zhodne oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Všeobecné východiská rozhodovania ústavného súdu

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd v súvislosti s namietaním základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštantne pripomína, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov v koncepte práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na jednej strane s konceptom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na strane druhej. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Ústavný súd ďalej uvádza, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má

každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu postupu príslušného orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných, a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu.

Východiskom argumentácie sťažovateľky je námietka, že krajský súd sa neriadil záväzným právnym názorom vysloveným v náleze z 25. mája 2011, a to v dvoch aspektoch. Jednak krajský súd opätovne nijakým spôsobom neodôvodnil zamietnutie žaloby v rozsahu sťažovateľkou uplatneného práva vo výške 416 036,90 Sk, jednak krajský súd opätovne ústavne nekonformným spôsobom interpretoval § 768c ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), ako aj § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka a týmto ustanoveniam svojvoľne prisúdil iný obsah a význam, než aký majú.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených listinných dôkazných prostriedkov zistil, že sťažovateľka si v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 31 Cb 87/2002 uplatňovala proti pôvodne šiestim žalovaným [dlžníkovi (žalovaný v 1. rade) a piatim ručiteľom (žalovaní v 2. až 6. rade)] jednak vlastnú pohľadávku z titulu neuhradenia nezaplatenej časti ceny diela v sume 416 036,90 Sk za zimnú údržbu mestských komunikácií v meste K. za január 2001 (vyúčtovanú faktúrou č. 20010104) a tiež pohľadávku získanú jej postúpením od obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., K. (ďalej len „postupca“), za prevzatie a zneškodnenie odpadu v júni 2000 v sume 2 905 376,80 Sk a za prevzatie a zneškodnenie odpadu vo februári 2001 v sume 1 800 000 Sk. Postúpené pohľadávky vznikli na základe zmlúv uzavretých medzi postupcom a dlžníkom.

Po zastavení konania proti žalovanému v 1. rade na základe späťvzatia návrhu sťažovateľkou z dôvodu vyhlásenia konkurzu na jeho majetok predmetom konania vedeného okresným súdom ostal nárok sťažovateľky proti žalovaným v 2. až 6. rade, ktorého uplatnenie odôvodňovala ručením podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka účinného do 31. decembra 2001 v spojení s § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože jediným spoločníkom žalovaných v 2. až 6. rade bolo mesto K.

V konaní bol preukázaný vznik žalovaných pohľadávok, splnenie podmienok ich následnej splatnosti a postúpenie časti žalovaných pohľadávok na sťažovateľku.

Postupca oznámil žalovaným v 2. až 6. rade postúpenie pohľadávky v sume 2 905 376,80 Sk a v sume 1 800 000 Sk sťažovateľke svojimi listami z 10. apríla 2002, ktoré si žalovaní v 2. až 6. rade prevzali 11. apríla 2002.

Podstatou argumentácie žalovaných v 2. až 6. rade v predmetnom konaní bolo ich tvrdenie, že im nevznikol ručiteľský záväzok, pretože upovedomenie od postupcu im bolo doručené v čase, keď už právny poriadok nepoznal ručenie podľa § 106 Obchodného zákonníka.

Po dvoch „vyhovujúcich“ rozsudkoch okresného súdu (z 2. marca 2005 a 25. júla 2007 v znení opravného uznesenia z 12. októbra 2007) okresný súd, viazaný právnym názorom krajského súdu v poradí tretím rozsudkom z 13. mája 2009, žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania žalovaným v 2. až 6. rade. Krajský súd rozsudkom z 29. marca 2010 napadnutý rozsudok okresného súdu z 13. mája 2009 potvrdil ako vecne správny. Rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010 bol nálezom č. k. IV. ÚS 33/2011-41 z 25. mája 2011 zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie s tým, že krajský súd bol podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze z 25. mája 2011.

Následne krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorý v časti podstatnej pre toto konanie takto odôvodnil: «Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobca sa domáhal zaplatenia uplatnenej sumy s príslušenstvom, ktorú nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 19. 7. 2000 a 16. 3. 2001 od spoločnosti E. spol. s r. o. K. voči žalovaným 2/ - 6/ na základe ručenia podľa ust. § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka, platného pred novelou č. 500/2001 Z. z., t. j. do 31. 12. 2001.

Podľa § 106 ods. 1 druhá veta Obchodného zákonníka (platného od 1. 2. 1998 do 31. 12. 2001), ak tá istá osoba alebo tie isté osoby sú jedinými spoločníkmi ručia svojím majetkom aj ich ostatné spoločnosti.

Základnými podmienkami zákonného ručenia podľa cit. ust. je existencia (vznik) záväzku a existencia tzv. „jednoosobných“ spoločnosti s ručením obmedzeným, z ktorých

u jednej z nich došlo ku vzniku záväzku a uvedené podmienky musia nastať za účinnosti právnej úpravy upravujúcej toto ručenie, čo správne uviedol súd prvého stupňa.

Podľa § 312 Obchodného zákonníka ustanovenia § 305 - § 311 platia primerane aj pre ručenie, ktoré vzniklo zo zákona.

Podľa § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka, veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nesplnil svoj záväzok v primeranej dobe po tom, čo ho veriteľ písomne vyzval, pričom toto vyzvanie nie je potrebné, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť alebo ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nesplní, najmä pri vyhlásení konkurzu.

Inštitút ručenia má subsidiárnu povahu, veriteľ sa musí domáhať splnenia záväzku najprv od dlžníka a od ručiteľa ho môže požadovať až následne.

Veriteľ vyzval žalovaného I/ na splnenie záväzku listami zo dňa 9. 7. 2001 na zaplatenie pohľadávky 2.905.376,80 Sk, listom z 9. 7. 2001 na zaplatenie 1.800.000,- Sk a listom z 22. 3. 2001 na zaplatenie 416.036,90 Sk. Veriteľ spoločnosť E. s. r. o. K. postúpil pohľadávku, ktorú mal voči žalovanému I. Zmluvami zo dňa 19. 7. 2000 a 16. 3. 2001 na žalobcu a postúpenie postupca oznámil žalovanému I/ ako priamemu dlžníkovi 31. 6. 2000 a 20. 3. 2001.

Podľa § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou predchádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Uzavretím písomných zmlúv o postúpení pohľadávok došlo dňa 19. 7. 2000 a 16. 3. 2001 k zmene veriteľa, postúpené pohľadávky a všetky práva viažuce sa na nich nadobudol žalobca ako postupník a stal sa novým veriteľom, čo správne uviedol súd prvého stupňa.

Podľa § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník.

Veriteľ môže svoju pohľadávku písomnou zmluvou postúpiť na tretiu osobu, bez súhlasu dlžníka a vzhľadom na akcesorickú povahu ručenia prechádza toto zabezpečenie na postupníka. Oproti úprave v Občianskom zákonníku, práva z ručenia na postupníka prechádzajú až momentom, keď túto skutočnosť oznámi pôvodný veriteľ alebo preukáže

postupník. Dovtedy je postúpenie pohľadávky voči ručiteľovi neúčinné, bez právnych následkov.

Listami zo dňa 10. 4. 2001 pôvodný veriteľ oznámil žalovaným ako ručiteľom postúpenie pohľadávky a súčasne ich vyzval na plnenie novému veriteľovi.

Veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nesplnil svoj splatný záväzok v primeranej dobe po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval (§ 306 ods. 1 Obchodného zákonníka).

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že veriteľ sa musí najprv domáhať splnenia záväzku od dlžníka, povinnosť ručiteľa sa aktivizuje až následne. K tomu musia byť splnené podmienky a to, že dlžník nesplnil svoj splatný záväzok, dlžník nesplnil záväzok ani v primeranej dobe po písomnej výzve veriteľa a že veriteľ sa splnenia záväzku od ručiteľa domáha.

Veriteľ sa splnenia záväzku od ručiteľov domáhal listami zo dňa 10. 4. 2002, ktoré prevzali dňa 11. 4. 2002. V súlade s cit. ust. Obchodného zákonníka nárok žalobcu z titulu ručenia vznikol voči žalovaným 2/ - 6/ dňa 11. 4. 2002, čo správne konštatoval súd prvého stupňa v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu.

Podľa § 768c) ods. 1 Obchodného zákonníka, ak ďalej nie je ustanovené inak, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002, vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Citované ustanovenie je retroaktívne a stanovuje, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2002, okrem vzniku právnych vzťahov a nárokov, ktoré vznikli z týchto právnych vzťahov pred 1. januárom 2002.

V prejednávanom prípade právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 1. januárom 2002, nárok z tohto vzťahu voči žalovaným ako ručiteľom vznikol po splnení zákonom predpokladaných podmienok vzniku ručiteľského záväzku, ktoré nastali dňa 11. 4. 2002, nárok z ručenia vznikol dňom 11. 4. 2002. S poukazom na ust. § 768c Obchodného zákonníka sa nárok žalobcu uplatnený z titulu ručenia posudzuje podľa platného po 1. januári 2002, kedy už zo zákona, a to znenia § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka,

tzv. jednoosobové spoločnosti už za svoje záväzky neručili, čo správne konštatoval súd prvého stupňa.

Súd prvého stupňa rozhodol správne, keď s poukazom na ust. § 106 Obchodného zákonníka, účinného od 1. 1. 2002 žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaní v 2/ - 6/ rade za záväzky žalovaného 1/ neručia. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok v tejto časti, t. j. vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá potvrdil.»

Okrem námietky, že krajský súd nerešpektoval záväzný právny názor ústavného súdu vyslovený v odôvodnení nálezu z 25. mája 2011, tak podľa názoru sťažovateľky spočívajú kľúčové pochybenia krajského súdu aj v tom, že

a) krajský súd ignoroval a žiadnym spôsobom v rozsudku neodôvodnil podstatnú námietku sťažovateľky, podľa ktorej celá jeho argumentácia v odôvodnení jeho rozsudku sa viazala iba na následky postúpenia predmetných pohľadávok a doručenie oznámenia o jej postúpení ručiteľom, hoci pre správnosť zamietnutia jej žaloby, pokiaľ ide o prvú z uplatnených pohľadávok v sume 416 036,90 Sk, ktorej bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená), neuviedol opätovne žiaden relevantný dôvod. Na skutočnosť, že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky, poukazovala i vo svojom odvolaní z 22. júna 2009;

b) krajský súd nesprávne právne posúdil nárok sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom, keď vyložil pojem nárok podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka nie ako nárok (ako taký) voči ručiteľovi, ale ako nárok postupníka voči ručiteľovi požadovať plnenie od ručiteľa. Aplikáciou a svojvoľným výkladom § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka a § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka krajský súd dospel k záveru, že podľa tohto ustanovenia pri postúpení zabezpečenej pohľadávky vzniká postupníkovi nárok požadovať plnenie od ručiteľov v momente, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca. Pritom podľa názoru sťažovateľky § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka neupravuje vznik nároku postupníka z ručenia, ale o prechod práva z ručenia na postupníka.

Ústavný súd považuje za potrebné na tomto mieste uviesť, že námietky nastolené sťažovateľkou [sub. a) a sub. b)] už boli predmetom posudzovania ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 33/2011. V predmetnom konaní ústavný súd sťažovateľkou

nastolené námietky meritórne prerokoval a nálezom z 25. mája 2011 rozhodol tak, že vyslovil porušenie sťažovateľkou označených práv rozsudkom krajského súdu z 29. marca 2010, rozsudok krajského súdu z 29. marca 2010 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v ďalšom konaní rozhodol rozsudkom z 30. decembra 2011. Sťažovateľka v sťažnosti podanej proti rozsudku krajského súdu z 30. decembra 2011 nastolila obsahovo totožné námietky ako tie, ktoré boli predmetom posudzovania ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 33/2011. Z uvedeného vyplýva, že predmetom posúdenia v tomto konaní je materiálne tá istá vec ako v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 33/2011, avšak formálno-právne ide o dve odlišné veci, teda ústavný súd nemôže/nemohol sťažnosť odmietnuť z dôvodu jej neprípustnosti [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

V tejto súvislosti ústavný súd ďalej uvádza, že záväznosť právneho názoru vysloveného v náleze z 25. mája 2011 sa vzťahovala nielen na celé ďalšie konanie pred krajským súdom, ale účinky záväznosti sa presadzujú tak v tomto konaní, ako aj v prípadnom ďalšom konaní ústavného súdu za obdobných podmienok (záväznosť nálezu ústavného súdu s účinkami *inter partes*). Vychádzajúc z týchto záverov a rešpektujúc zásady spravodlivého procesu ani ústavný súd sa nemôže v materiálne obdobnej veci v zásade odchyliť od právneho názoru ním prv vysloveného.

Takto formulované východiská sú zároveň aj limitom možných prípadných odklonov v právnom posúdení sťažovateľkou nastolených námietok.

Ústavný súd viazaný závermi vyslovenými v náleze z 25. mája 2011 tak pristúpil k posúdeniu sťažovateľkou nastolených námietok.

a) Podstata námietky sťažovateľky [sub. a)] spočíva v tom, že krajský súd sa v súvislosti s určením momentu vzniku nároku sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom vôbec nezaoberal tým (nerozlišoval), či ide o pohľadávku, ktorej veriteľom bola od počiatku sťažovateľka, alebo pohľadávku, ktorú nadobudla postúpením.

Na tomto základe sa možno len stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, že krajský súd vznik jej nároku požadovať celé plnenie od žalovaných v 2. až 6. rade viazal na oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom ručiteľom, teda už za právnej úpravy účinnej od 1. januára 2002 vylučujúcej zákonné ručenie obchodných spoločností, hoci nesporne časť uplatňovaného nároku v sume 416 036,90 Sk bola jej pôvodnou pohľadávkou (nebola jej postúpená). Krajský súd na uvedené a listinnými dôkazmi preukázané sťažovateľkine tvrdenia (že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky) bez relevantného dôvodu neprihliadol.

Podľa § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Toto zákonné ustanovenie je z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorému vecne zodpovedá aj právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľka tiež namieta, potrebné vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (m. m. rozsudok ESLP vo veci Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26)] tak, že v rozhodnutí súdu musia byť uvedené dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť podľa okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (m. m. rozsudky ESLP vo veciach Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997 a Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (m. m. rozsudok ESLP vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993).

V okolnostiach posudzovanej veci treba námietku sťažovateľky o tom, že vo vzťahu k pohľadávke v sume 416 036,90 Sk bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená) považovať za argument, ktorý je pre rozhodovanie krajského súdu v príslušnej časti posudzovanej veci rozhodujúci, t. j. taký, ku ktorému bolo nevyhnutné formulovať v odôvodnení napadnutého rozsudku špecifickú (konkrétnu) odpoveď. Za okolností, keď krajský súd na túto námietku sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nereagoval, nemožno napadnutý rozsudok vo vzťahu k tejto námietke považovať za ústavne konformný. V danom prípade bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné, aby sa krajský súd s touto podstatnou námietkou sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal. Ak tak krajský súd neurobil, treba považovať napadnutý rozsudok v tejto časti opäť za zjavne neodôvodnený, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný, čo opätovne zakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Pre účely posúdenia sťažostnej námietky sťažovateľky [sub b)] sa ústavný súd zaoberal ústavnou konformitou interpretácie relevantných ustanovení Obchodného zákonníka krajským súdom.

Podľa § 106 ods. 1 druhej vety Obchodného zákonníka (úprava účinná do 31. decembra 2001) ak tá istá osoba alebo tie isté osoby sú jedinými spoločníkmi vo viacerých spoločnostiach, za záväzky ktorejkoľvek z ich spoločností ručia svojím majetkom aj ich ostatné spoločnosti.

Podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka ak nie je ustanovené inak, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Intertemporálne ustanovenie ustanovuje, že právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa riadia podľa doterajších predpisov (t. j. platných a účinných do 31. decembra 2001).

Žalovaní v 2. až 6. rade ako právnické osoby – obchodné spoločnosti (spoločnosti s ručením obmedzeným) boli zriadené jediným spoločníkom – mestom K., a to od ich založenia až do času vzniku žalovaných pohľadávok, preto takto založené spoločnosti ex lege ručia navzájom za svoje záväzky.

Základnými podmienkami tohto zákonného ručenia (ručenia, ktoré vzniklo zo zákona) je existencia (vznik) záväzku a existencia tzv. „jednoosobových“ spoločností s ručením obmedzeným, z ktorých u jednej z nich došlo ku vzniku záväzku. Z toho možno spoľahlivo vyvodit', že uvedené podmienky musia nastať za účinnosti právnej úpravy upravujúcej toto ručenie (§ 106 ods. 1 druhá veta Obchodného zákonníka).

V posudzovanom prípade ani krajský súd nemal pochybnosti o tom, že právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 31. decembrom 2001 [*„(v) prejednávacom prípade právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 1. januárom 2002...“*].

Podľa § 312 Obchodného zákonníka na ručenie, ktoré vzniklo zo zákona, platia primerane aj ustanovenia zákona o ručení uvedené v § 305 až § 311 Obchodného zákonníka.

Pre vznik zákonného ručenia je rozhodujúca existencia platného záväzku, ktorý sa ručením zabezpečuje. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu z 13. mája 2009, ktoré krajský súd nespochybnil, vyplýva, že v danom prípade bol preukázaný vznik žalovaných pohľadávok, splnenie podmienok ich následnej splatnosti a existencia právnych skutočností, s ktorými právo spája prevod časti žalovaných pohľadávok na sťažovateľku.

Podľa § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nesplnil svoj splatný záväzok v primeranej dobe

po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval, pričom toto vyzvanie nie je potrebné, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť alebo ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nesplní, najmä pri vyhlásení konkurzu.

Podľa § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník.

Postupca oznámil žalovaným v 2. až 6. rade postúpenie predmetných pohľadávok sťažovateľke svojimi listami z 10. apríla 2002, ktoré si žalovaní v 2. až 6. rade prevzali 11. apríla 2002.

V prípade, že dôjde k postúpeniu pohľadávky zabezpečenej ručením, nový veriteľ vstupuje do právneho postavenia pôvodného veriteľa a táto zmena nemá žiadny dopad na právny režim zabezpečovacích záväzkov (práv a povinností). Záväzok ručiteľa sa mení len v osobe veriteľa, teda v osobe, ktorej pohľadávku ručiteľ ručením zabezpečuje. Obsah záväzku sa nemení (m. m. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).

S postúpenou pohľadávkou prechádza nielen jej príslušenstvo, ale aj všetky práva s ňou spojené vrátane práv vyplývajúcich zo zabezpečenia záväzkov, teda aj ručenie. Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávku a vo vzťahu k veriteľovi sa prejavuje ako právo veriteľa na zabezpečenie pohľadávky (m. m. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).

Z dosiaľ uvedeného možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' (aj) záver, že zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka vykonanej zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 500/2001 Z. z.“ alebo aj „novela Obchodného zákonníka“), ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností. Ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý

ručenie zabezpečuje (§ 311 ods. 1 Obchodného zákonníka). Rovnako podľa ústavného súdu nemožno zo žiadneho ustanovenia zákona č. 500/2001 Z. z. vyvodit', že jeho dôsledky mali akýkoľvek vplyv na vznik nárokov na ich ďalšiu existenciu, ako aj ich prípadný zánik.

V posudzovanom prípade krajský súd vyslovil v súvislosti s nárokom sťažovateľky požadovať plnenie od žalovaných v 2. až 6. rade (iný) právny záver, podľa ktorého je pre jeho vznik rozhodujúce doručenie výzvy na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom žalovaným v 2. až 6. rade ako ručiteľom (11. apríl 2002), z čoho s poukazom na § 106 Obchodného zákonníka účinného od 1. januára 2002 vyvodil, že žalovaní v 2. až 6. rade za záväzky dlžníka neručia.

Tento právny záver formuloval krajský súd v napadnutom rozsudku opätovne bez primeraného odôvodnenia a z tohto pohľadu ide o postup, ktorý možno považovať z ústavného hľadiska za neudržateľný.

K uvedenému je potrebné uviesť, že nárok nemožno stotožňovať so subjektívnym právom, prípadne ho považovať za subjektívne právo tak, ako to naznačuje krajský súd. V teórii súkromného práva sa nárok všeobecne chápe ako čiastkové oprávnenie patriace do obsahu subjektívneho práva, ktorého podstatou je vynútiteľnosť tohto subjektívneho práva proti vôli povinného subjektu (pozri LUBY, Š.: Výber z diela a myšlienok Štefana Lubyho. Bratislava: IURA EDITION, 1998, s. 233. ISBN 80-88715-31-8.). Teória súkromného práva sa z času na čas rozchádza v záveroch o momente vzniku nároku ako obsahovej zložky niektorých subjektívnych práv, kde jedna časť zastáva názor, že nárok vzniká v okamihu vzniku subjektívneho práva (s výnimkou tzv. naturálnych obligácií, ktorých obsahovou zložkou nárok nie je), a druhá časť okamih vzniku subjektívneho práva spája s otázkou splatnosti/„dospelosti“ pohľadávky.

Bez ohľadu na tieto názorové rozdiely je potrebné uviesť, že § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka neupravoval v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2001 osobitne podmienky vzniku oprávnenia vymáhať v dobe splatnosti plnenie, ktoré je

predmetom pohľadávky, ale len otázku vzniku záväzkovoprávneho vzťahu z ručenia – subjektívnych práv a povinností.

Rovnako ani z dotknutých ustanovení zákona č. 500/2001 Z. z. nevyplýva taký záver, že by ich predmetom bola priama a samostatná reglementácia (nezávislá na existencii subjektívneho práva) otázky vzniku, ďalšieho trvania, prípadne zániku nároku spätého s hmotným subjektívnym právom vyplývajúceho z ručenia podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení do 31. decembra 2001, prípadne že sa tieto otázky mali riešiť odlišne pred platnosťou a účinnosťou tohto zákona než po jeho platnosti a účinnosti.

Z uvedeného potom vyplýva, že predmetom novely Obchodného zákonníka vykonanej zákonom č. 500/2001 Z. z. tak nebola reglementácia vzniku, ďalšej existencie alebo prípadného zániku nároku vyplývajúceho z ručenia vzniknutého podľa právnej úpravy platnej a účinnej do 31. decembra 2001, ale len úprava posúdenia otázky vzniku, prípadne ďalšej existencie subjektívneho práva a tomu zodpovedajúcej subjektívnej povinnosti, ktorá bola obsahom ručiteľského záväzkového vzťahu podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2001.

Otázka vzniku nároku (resp. oprávnenie vymáhať v dobe splatnosti plnenie, ktoré je predmetom pohľadávky) z ručenia jeho ďalšej existencie, prípadne jeho zániku vrátane ručenia, ktoré vzniklo podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2001, nebola dotknutá novelou Obchodného zákonníka vykonanou zákonom č. 500/2001 Z. z. Otázka vzniku nároku sa tak pred, ako aj po predmetnej novele Obchodného zákonníka posudzovala rovnakým spôsobom. Za predpokladu, že právny vzťah z ručenia vznikol podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení do 31. decembra 2001, tak prípadná skutočnosť, že nárok z tohto vzťahu vznikol až po 1. januári 2002, nebola ovplyvnená prechodným ustanovením obsiahnutým v § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka.

Novela Obchodného zákonníka tak priamo a samostatne nemala vplyv na otázku zániku nároku patriacemu k už vzniknutému subjektívnemu právu, prípadne na otázky

súvisiace s jeho vznikom [z hľadiska časového tak nie je rozhodujúce, či nárok, prípadne splatnosť/„dospelosť“ pohľadávky nastala pred alebo po účinnosti uvedenej novely Obchodného zákonníka, za predpokladu, že vznik subjektívneho práva (z ručenia) podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka nastal pred 31. decembrom 2001], ale mala vplyv priamo iba na otázku zákonného ručenia, teda vznik, ďalšie trvanie a zánik subjektívnych hmotných práv a povinností.

Z krajským súdom právne hodnotených ustanovení Obchodného zákonníka nevyplýva, že by ich právnym následkom bol zánik vynútiteľnosti subjektívneho práva, ktoré vzniklo na základe § 106 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2001, prípadne že by ich dôsledkom bola prekážka, ktorá by bránila vynútiteľnosti tohto subjektívneho práva.

Ústavný súd ďalej uvádza, že záväzok žalovaných v 2. až 6 rade nezanikol ani v dôsledku postúpenia pohľadávky na sťažovateľku tým, že sa zmenil subjekt oprávnený vynucovať povinnosť vyplývajúcu žalovaným v 2. až 6. rade z ručiteľského záväzkovo-právneho vzťahu. Tomu nasvedčuje aj terminológia uvedená v § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka „... práva z ručenia prechádzajú...“, z čoho možno tiež dovodiť, že ručiteľský vzťah nanovo nevzniká, ale postupník v dôsledku postúpenia pohľadávky vstupuje do právneho postavenia postupcu. Pôvodná právna skutočnosť, ktorá bola právnym dôvodom vzniku právneho vzťahu z ručenia, v dôsledku postúpenia pohľadávky teda nezanikla, ale k tejto pôvodnej právnej skutočnosti pristúpila nová právna skutočnosť (postúpenie pohľadávky), ktorá spolu s pôvodnou mala za následok len zmenu v osobe veriteľa právneho vzťahu bez toho, aby došlo k zmene právneho pomeru v jeho ostatných aspektoch (obsahu právneho vzťahu).

Z hľadiska materiálneho chápania ochrany ústavnosti, ktoré ústavný súd preferuje vo svojej rozhodovacej činnosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07), bolo v danom prípade potrebné, aby krajský súd presvedčivým spôsobom odôvodnil svoj právny záver, a naopak, aby ústavne akceptovateľným spôsobom vyvrátil v danom prípade tiež do úvahy prichádzajúci spôsob interpretácie relevantných

právných noriem, podľa ktorej zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka vykonanou zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností, keďže v zmysle § 311 ods. 1 Obchodného zákonníka ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje, t. j. ak prípadný vznik, ďalšie trvanie alebo zánik nároku patriaci k subjektívnemu právu vzniknutému na základe právnej úpravy Obchodného zákonníka podľa § 106 v jeho znení účinnom do 31. decembra 2001 nebol predmetnou novelou Obchodného zákonníka osobitne upravený (čo sa vzhľadom na už uvedené z doterajšieho výkladu nepodáva), tak záver krajského súdu je potom z ústavnoprávneho hľadiska neutržateľný a navyše sa javí ako svojvoľný.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v danom prípade z dvoch do úvahy prichádzajúcich interpretačných záverov zvolil taký, ktorý nekorešponduje spravodlivému usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi posudzovaného súdneho konania, ktoré je základným prejavom materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07) a zároveň aj kľúčovým imperatívom pre výklad a aplikáciu právnych noriem uskutočňovaných všeobecným súdom. Ak už krajský súd zvolil druhý z možných prístupov k usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi konania, bolo nevyhnutné, aby svoje právne závery presvedčivým spôsobom odôvodnil, a tým preukázal aj ich ústavnú akceptovateľnosť.

Nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu aj vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky preto treba aj s ohľadom na uvedené skutočnosti považovať podľa názoru ústavného súdu za ďalší dôvod na vyslovenie porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však postup a napadnutý rozsudok krajského súdu uvedené atribúty nespĺňa.

Komparáciou odôvodnenia rozsudku krajského súdu z 29. marca 2010 s napadnutým rozsudkom ústavný súd zistil, že krajský súd nenaplnil povinnosti, ktoré mu jasne vyplývali z nálezu č. k. IV. ÚS 33/2011-41 z 25. mája 2011 (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), tým, že bez bližšieho odôvodnenia odmietol rešpektovať preňho záväzný právny názor vyjadrený v jeho odôvodnení. Následkom tohto postupu je aj ujma prejavujúca sa vo sfére sťažovateľkou namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ako už ústavný súd opakovane uviedol vo svojej rozhodovacej praxi, k znakom právneho štátu a medzi jeho základné prvky patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. To znamená okrem iného aj to, že každý adresát právnej normy sa môže dôvodne spoliehať na to, že všeobecný súd nielenže bude platné právo aplikovať, ale i na to, že bude rešpektovať právny názor, ktorým je viazaný, ak mu takúto povinnosť ukladá zákon. Z uvedeného potom tiež vyplýva, že princíp rešpektovania záväzného právneho názoru ústavného súdu patrí k takým princípom, ktoré v právnom štáte požívajú ústavnú ochranu. Nerešpektovanie záväzného právneho názoru ústavného súdu uvedeného v jeho náleze v okolnostiach danej veci už samo osebe zakladá porušenie práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Nad rámec odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd dodáva, že nerešpektovanie právneho názoru vysloveného ústavným súdom v odôvodnení predchádzajúceho nálezu je tiež dôsledkom toho, že konanie pred krajským súdom sa neprípustným spôsobom a celkom zbytočne predlžuje.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť tento rozsudok krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť mu vec na ďalšie konanie pre účely jej opätovného prerokovania a rozhodnutia (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd s ohľadom na uvedené osobitne zdôrazňuje, že v ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými najmä v III. časti tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde o priznaní finančného zadosťučinenia, ktorého primeranosť sťažovateľka vyjadrila sumou 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Sťažovateľka v rámci odôvodnenia priznania ňou navrhnutého finančného zadosťučinenia zdôraznila najmä svojvoľnosť v rozhodovaní krajského súdu, čo viedlo k porušeniu princípu právnej istoty, ako aj k strate jej viery vo fungovanie súdneho systému. Sťažovateľka nepriamo poukázala aj na samotnú neprimeranosť dĺžky súdneho konania, ktorá má svoju príčinu práve v namietanom postupe krajského súdu.

V súvislosti s rozhodovaním a posudzovaním primeranosti ústavným súdom priznávaného finančného zadosťučinenia ústavný súd uvádza, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia,

prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd spravidla pri vyslovení porušenia niektorého zo základných práv sťažovateľa zrušuje napadnuté rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci, ktorým boli jeho základné práva porušené, finančné zadosťučinenie sťažovateľovi však nepriznáva.

Podľa názoru ústavného súdu však v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, najmä hrubé nerešpektovanie predchádzajúceho nálezu ústavného súdu z 25. mája 2011, následky, ktoré pre sťažovateľku z toho bezprostredne vyplývajú, *„pocity krivdy a straty viery vo fungovanie súdneho systému založeného okrem iného aj na princípe viazanosti vysloveným právnym názorom súdom nadriadeným resp. v tomto prípade súdom ústavným ako najvyšším orgánom ochrany ústavnosti. Nakoľko uvedené pocity vyvoláva svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti, spôsobuje to v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu (ÚS 58/02)“*, považoval ústavný súd priznanie sumy 4 000 € za primerané zadosťučinenie (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde), keďže uvedené následky, ktoré nastali vo sfére sťažovateľkou označených práv, nie je možné v danom prípade odstrániť len zrušením napadnutého rozsudku.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. V. B., K., v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľka v sťažnosti pôvodne žiadala, aby jej bola priznaná úhrada trov konania v sume 269,58 € za dva právne úkony právnej pomoci – prípravu a prevzatie vecí a podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľka v replike k vyjadreniu krajského súdu požadovala náhradu trov konania aj za tento úkon právnej služby [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky]. Sťažovateľka tak celkovo žiada, aby jej ústavným súdom bola priznaná náhrada trov konania vo výške 407,55 €. Ústavný súd túto požiadavku sťažovateľky akceptoval. Vzhľadom na to, že trovy konania vyčíslené sťažovateľkou zodpovedajú sume, ktorá sťažovateľke patrí podľa vyhlášky, ústavný súd jej priznal úhradu trov konania v požadovanej sume. Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. V. B., K. [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2013